

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Argeșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz) Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Coșul, Comuna, Concordia, (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Ecnomia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavosdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligeșiana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oranciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Răureana (Cap. Mânăstir), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercățiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târândeana, Tibleșana, Timișana, Ulpiana, Uniea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad) Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 fileri.

Inceputul cooperăției la Români.

Cele mai vechi urme de tovărășii le găsim în «târlele» economilor noștri mărgineni, al căror început poate să cadă cu multe veacuri îndărăpt. Anume în contractele lor de tovărășie, dintre cari se mai găsesc unele și astăzi, se pot vedea lămurit principiile cooperative de cari erau călăuziți. Asocierea acestor economi se făcea cu scopul de a-și valoră mai avantajos produsele economiei lor de vite, prin aceea că țineau păstori, baci laolaltă, arândau în comun pășunea munților, a bălților dela Dunăre, a stepelor basarabene și alte locuri, iar veniturile sau cheltuielile se împărțeau în raport cu suma vitelor sau a serviciilor, cu cari contribuiau în tovărășie. Erau niște cooperative productive — bine înțeles cu organizație primitivă — cu mult mai apropiată însă de cooperăția zilelor noastre, decât tovărășiile băieșilor «Bruderlada» sau de «Țăurile» meseriașilor din Hunedoara, amintite de dl V. C. Osvadă,¹⁾ cari urmăreau mai mult scopuri caritative, pe când acestea erau alcătuite ca să sprijinească dezvoltarea economiei și să mărească câștigul celor întovărășiți. În urma convențiilor vamaie aceste tovărășii, în care spiritul de solidaritate era așa de bine alimentat, s'au desființat aproape toate și numai ici-colea au mai rămas urme din această vieață economică atât de dezvoltată.

Ele au contribuit în mare măsură la înaintarea culturală și economică a poporului, căci

pribeگیile acestor mărgineni prin atâtea țări și contactul cu atâtea neamuri, le-a înmulțit experiențele, le-au deschis mintea și cultivat inima.

Între bărbații, cari și-au câștigat la noi merite pe terenul cooperăției și cari sunt a se considera, ca cei dintâi pioniri ai acestei mișcări, se cuvine să amintim în primul rând pe *Visarion Roman* și *I. Dumitrescu-Bumbești*.

Amândoi foști la început dascăli sătești, înțelegând însemnătatea acestei organizații, sub îndemnul iubirii de neam, au căutat să le creeze aceste instituții de regenerare și apărare economică și dacă Ardealul, unde s'au făcut cele dintâi încercări de cooperăție, n'a fost așa de primitiv acestei idei, avem mângâierea, că în Regat, ea a găsit o caldă îmbrățișare.

Primul început de cooperăție în forma ei de astăzi, îl găsim în anul 1868 în comuna *Rășinari*, unde s'a înființat «*Societatea de păstrare și împrumut*», ale cărei statute se găsesc și astăzi — și a fost făcut de *Visarion Roman*. Această societate este peste tot cel dintâi început de organizație economică și a premers înființării de bănci, ca societăți pe acții.

Iată ce se știe despre acest început:

Prin anii 1866 la un cules de vii *Visarion Roman*, trece prin satul *Apoldul-mare*. Acolo în trecere *Roman* văzu firma unei bănci săsești: «*Gross-Polder Vorschussverein*». Cum era un om foarte cetit îl intrigase rostul acelei cooperative și nu peste multă vreme ceru statutele acelei însoțiri și după felul ei înființă în *Rășinari* cunoscuta «*Societate de păstrare și împrumut*».

¹⁾ V. C. Osvadă: Raport către Asociațiune, «*Transilvania*», 1912, p. 6.

Statutele acestei societăți poartă data de 24 Aprilie 1867. Acceptate de guvernul transilvan din Cluj în 12 Februarie 1868.

Membrii societății primiau «garanția solidară pentru împrumuturile luate de către asociațiune și pentru toate urmările, ce vor rezulta din întreprinderile societății».

Scopul ei eră «spre a-și procura prin creditul lor comunu midilócele banale necesarie la întreprinderile economice și de specula, și de alta parte spre a da ocașiune locuitorilor cu banii disponibili, se aiba unde a-i elocă și pastră pe timpul mai scurtu séu mai lung dupa împregiurarile și voi'a lor».¹⁾

Cvota eră de 50 fl. și 2 fl. competența de înscriere.

Societatea plăteă 5% interese membrilor, iar datorașii societății plăteau 6% interese și 1/3% proviziune pe an, un procent, care nu-l întâlnim nici astăzi. Din lipsă de interes și conducători pricepuți societatea s'a dizolvat în primăvara anului 1881.

În scurtă vreme după această încercare Roman mai înființă alte *reuniuni de credit*, cari dupăcum vom vedea mai în jos au fost atașate la prima bancă românească.

Anume în anul 1872 Visarion Roman, înființă cu sprijinul familiei Mocsonyi banca «Albina», societate pe acții, al cărui director a fost până la moarte. Pătruns de ideile cooperative, el se îngrijă ca această acțiune socială — dintr'un motiv sau altul — să nu fie abandonată, și în statutele «Albinei» fixă la punctul 3: *înființarea de reuniuni de credit*, lucru care s'a menținut până astăzi.

Un concluz al consiliului de administrație al «Albinei» din 20 Iunie 1872: «aprobă în sensul §. 87 din statute înființarea de reuniuni în Lugos, Oravița, Blaj, cum și ca reuniunile deja înființate din Săcădate, Fofeldea, Marpod, Să-săușiu, Țichindeal și Nucet să se încorporeze la reuniunea din Sibiu (mai târziu și cele din Mercurea, Cut și Scorei), sub conducerea directorului ăst mod, ca afacerile de manipulațiune ale reuniunii peste tot să se execute în cancelaria Direcțiunii, prin personalul acesteia. Asemenea se încuviințează încorporarea la reuniunea din Lugos a reuniunilor din Chiseteu și Susani».

Așadară în 1872 aveam 17 reuniuni.

În 12 Decembrie 1872 se aprobă constituirea reuniunilor de credit din Sân-Nicolaulmare și Orșova, iar în 5 Februarie 1873 «raportează despre starea reuniunilor cu finea anului 1872:

Sibiu . . .	cu 892 part. și cu dot. de fl.	71,489—
Lugos . . .	283 " " " " "	24,102.50
Timișoara . . .	75 " " " " "	13,600—
Oravița . . .	250 " " " " "	24,050—
S.-Nicol.-m. . .	101 " " " " "	13,850—
Orșova . . .	27 " " " " "	2,950—

în total cu 1,628 part. cu dot. de fl. 150,041.50

În conferința lor din Timișoara (Nov. 1873) se constată, că «instituțiunea Reuniunilor de credit corespunde pe deplin scopului intenționat în statute, că poporul se folosește mult prin ele în trebuințele sale materiale, de altă parte spiritul de asociare, de economie și punctualitate se desvoltă mult prin Reuniuni, deci, pe lângă toate greutățile, sunt a se susține și în viitor».¹⁾

Reuniunile acestea de credit erau «parte întregitoare» a institutului «Albina» și steteau sub conducerea Direcțiunii.

«Ele sunt chemate a fi canalul pentru venirea capitalului întru sprijinirea muncii țăranelui» se zice în Instrucțiunea pentru comitetele reuniunilor de credit. Maximul creditului unui participant se fixase cu fl. 250.

Prin urmare nu erau independente, ci considerate mai mult ca un loc de plasare de capital, ca un fel de agenturi, lucru care nu prea mulțămia pe participanți, căci în mai multe rânduri comitetele acestor reuniuni și-au dat «demisiunea în corpore», iar direcțiunea «Albinei» în urma «purtării lor ostile și necuviințioase» la propunerea membrului Ioan Hania a decis sistarea înmulțirii reuniunilor de credit.

În 16 Aprilie 1874 se decide reducerea reuniunilor de credit la una singură cea din Sibiu, iar la sfârșitul acestui an a urmat desființarea lor (9 Dec. 1874).

Un an mai târziu în 20 Martie 1875 s'a desființat și cea din Sibiu. O singură reuniune de credit ne-a rămas din acele vremuri, cea înființată în 1873 în Năsăud sub numele «Aurora», care trăește și se desvoltă, astfel că astăzi are 1685 de membrii cu 168,500 Coroane capital vărsat și la 163,004 Cor. fonduri de rezervă.

După Visarion Roman — la un interval destul de mare — propaganda cooperativă o continuă «Reuniunea agricolă din Sibiu», care a înființat mai multe însoțiri de credit, dl V. C. Osvadă, care a redactat într'o vreme și foaia «Tovărășia» — și alții.

Rezultatele cooperației în Ardeal se vor da cu altă ocașiune.

În România propaganda cooperativă se începe cu mult mai târziu. La 14 Martie 1882 se înființează prima societate cooperativă a

¹⁾ Statutele societății de păstrare și împrumuturi din Reiniari, pag. 2.

¹⁾ N. P. Petrescu: Monografia «Albinei» pagina 47.

meseriașilor constructori români la București. La un an apără organul de publicitate: «Cooperatorul rom.», care după scurtă vreme dispărură.¹⁾

De prin anii 1890, la țară, sub indemnul cooperației ardeleni, propaganda cooperativă o pornește dl I. Dumitrescu-Bumbești, până în 1903, dela care an cooperația ajunge în mâinile statului, care i-a dat un avânt hotărâtor. Cooperativele de credit dela început — în lipsă de pătrundere și cunoaștere — n'au adoptat nici un sistem, abia în vremea din urmă se simte o tendință de reorganizare.

În scurtul interval — privind întregul ei — cooperația română a luat o dezvoltare foarte frumoasă.

Iuliu Enescu.

Cursuri pentru afaceri de asigurare.

La academia de comerț din Budapesta s'a organizat deja de mai mulți ani un *curs academic pentru afaceri de asigurare*, al cărui scop este a cultiva și dezvoltă știința afacerilor de asigurare, a formă specialiști pe seama societăților de asigurare și a da prilej funcționarilor acestor societăți de a-și înmulți cunoștințele de branșă.

Un astfel de curs se va deschide și în anul școlar următor și ar fi de dorit ca el să fie frecventat de cât mai mulți Români.

Iată părțile principale ale planului de învățământ.

Ascultătorii cursului sunt de două categorii: ordinari și extraordinari. Ascultătorii ordinari sunt obligați a cerceta cursurile și exercițiile înșirate mai jos, a face lucrările indicate de profesori și a coloca la timpul prescris. Ascultătorii extraordinari cercetează prelegerile după plac.

Ca ascultători ordinari sunt admiși, cei cu atestat de maturitate dela un gimnaziu, școală reală sau o școală comercială superioară sau cari dovedesc o calificare recunoscută ca egală cu acestea.

Dela ascultătorii extraordinari se cere numai atât: să documenteze, cu atestatele lor școlare, că au pregătirea necesară pentru înțelegerea colegiilor, ce dorese a cerceta.

Cursul pentru afacerile de asigurare durează, de regulă, patru semestre, dar poate fi absolvat de juriști absolvenți și de abiturienții școalelor comerciale superioare și în timp mai scurt, dacă o permite aceasta programa de prelegeri a academiei.

Cursul cuprinde următoarele prelegeri și exerciții:

A) Prelegerile juridice și de economie națională obligatoare pentru anul I și II al academiei comerciale; mai departe prelegerile comerciale și seminariile (aritmetica comercială, contabilitatea și corespondența) obligatoare pentru anul I.

B) Prelegerile și seminariile următoare privitoare la afacerile de asigurare propriu zise:

a) Dreptul de asigurare.

¹⁾ T. C. Ionescu Pașcani și N. G. Arghir: Cooperarea română pag. 5.

b) Matematica și anume analiza, aritmetica politică, calculul probabilității și matematica statistice.

c) Calculațiuni în ramul asigurărilor asupra vieții, mai departe calculațiuni în ramul asigurărilor în contra accidentelor, a asigurărilor muncitorești și de invaliditate și practica aritmetică.

d) Administrația, contabilitatea și tehnica afacerilor de asigurare

Afară de aceste prelegeri obligate, ascultătorii pot cerceta și celelalte prelegeri și seminarii ale cursului academic.

Ascultătorii, cari sunt juriști absolvați, sunt dispensați dela frecventarea prelegerilor juridice și de economie națională, cu excepția dreptului de asigurare.

Ascultătorii ordinari ai cursului, întrucât au cercetat regulat prelegerile, au participat la exerciții, au făcut lucrările prescrise și colociile semestrale sunt admiși la examenul de încheiere al cursului pentru afaceri de asigurare și se provăd cu atestat.

Examenul este scripturistic și oral.

Obiecte ale examenului scripturistic sunt:

a) Aritmetica de asigurare, din care candidatul primește spre rezolvare trei teme din practica afacerilor de asigurare, pe cari are să le rezolveze cu ajutorul tabelelor disponibile.

b) Din contabilitate o temă din practica afacerilor de asigurare.

c) După alegerea candidatului o temă din domeniul dreptului de asigurare, sau din matematică (analiză, calculul probabilității, matematica statistice, teoria calculațiunii asigurărilor).

Obiecte ale examenului oral sunt:

a) Economie națională, știința financiară, în special banii, băncile, bursa, politica comercială și socială.

b) Tehnica afacerilor de asigurare.

c) Administrația afacerilor de asigurare.

d) Dreptul de asigurare sau matematica de asigurare, întrucât candidatul n'a prezentat vre-o lucrare scripturistică din aceste obiecte.

Ascultătorii ordinari se pot folosi pentru studiu de o bibliotecă cu publicații de specialitate, pentru a căreia întrebuințare are să plătească fiecare ascultător o taxă anuală de K 20.

Ca bani de colegii ascultătorii ordinari ai cursului pentru afaceri de asigurare plătesc K 150 — semestral, pe când ascultătorii extraordinari pentru fiecare oară săptămânală câte K 12 semestral.

Înscrierile la cursul pentru afaceri de asigurare se fac în același timp și întocmai ca înscrierile la cursul academiei.

Chestiunea cooperativelor sătești.

E pregătit la noi terenul pentru cooperative sau nu e pregătit? Sunt păreri și pentru și contra. Se scrie în chestia aceasta și pe baza studiului teoretic și pe baza experiențelor practice. La tot cazul ambele trebuie combinate rațional. În cele ce urmează vom arăta unele greutăți, în urma cărora cooperativele sătești la noi deocamdată nu se pot înființa, sau și dacă se înființează — în mediul actual — nu-și vor ajunge ținta dorită. Nu de mult cineva reducea chestiunea

înființării cooperativelor la *voința* cărturării și mai ales a conducătorilor noștri. Este adevărat, și cu toate acestea noțiunea cuvântului *voință* nu e suficientă pentru a ne imagina mai intuitiv motivele ce determină prosperarea și viitorul cooperativelor înființându-le. Din experiență știu, că sunt cărturari de ai noștri, cari ar avea *voință* dar le lipsește altceva, le lipsește încrederea poporului. Egoismul, ce i-a caracterizat până acum — onoare excepțiilor — a contribuit în mare parte la împrejurarea, că poporul nostru să fie cu oareșicare rezervă față de acțiuni noi pornite și sprijinite de dâșii. Peste personalitățile din cauza cărora sufăr interesele obștești — în cazul nostru cooperativele — nici cărturarii nici poporul nu trece la ordinea zilei. Certele de partid, ambiția nemotivată, și lupta pentru întâietate și autoritate forțată sunt piedici, din cauza cărora stagnează prosperarea multor comune fruntașe românești. Fără preot și învățător și fără sprijinul vreunui cărturar ori câtă propagandă ar face funcționarii băncilor noastre, organizare economică sistematică în comune nu vom putea avea.

Nu vom avea fiindcă lipsește *cultura inimii* atât la masă, la popor, cât și la partea cea mai mare a cărturării, lipsește anumitul percent de altruism și jertfă, care e absolut necesar pentru a putea aduna poporul într'un mănunchiu, spre a coopera — a conlucra — în armonie la realizarea și prosperarea binelui comun. Acesta e *terenul* nepregătit, acestea sunt cauzele, cari ne îndreptătesc pe deplin a-l numi teren nepregătit. Dar să vedem câteva exemple din praxă. Scriitorul acestor rânduri cercetează o comună fruntașă, care nu avea nici o organizație economică. Avea însă o „*Reuniune de cetire*” cu circa 100 membri. Aceasta eră fala comunei. Țărani în stare bună, isteți și peste 80% cărturari. Scopul eră înființarea unei cooperative. Și să vedeți minunea minunilor aici eră *terenul prea pregătit*.

Notarul eră Român, voiă să facă el cooperativa, dintre cei 3 preoți 2 erau solidari și voiău ei să fie directorii Reuniunii, ce nici nu se născuse; al treilea cu cei 2 învățători confesionali se credeă mai competent, în urma etății sale mai înaintate. Așadară aici eră teren pentru 3 cooperative. E de prisos să descriu toate peripețiile, prin cari am trecut și ușor de găcit rezultatul. Nimic. Și nu se va face nimic pânăce acești fruntași ai comunei nu se vor desbrăcă de haina egoismului. Așa eră terenul în una dintre cele mai fruntașe comune bănațene și care numără 3000 locuitori Români și 700—800 Germani. Aici preotul nu are nici un om, iar învățătorul nu cutează de teama inspectorului. Și tot pe calapodul acesta merg treburile în toate comunele unde sondasem terenul.

În o comună din apropiere preotul și credincioșii se injură reciproc în terminii cei mai aspri. În o altă comună am format un consorțiu de 10 membrii, cari să-și valorizeze bucatele superflue. Fiecare voiă să-și facă ceva de vinars și se denunțau unul pe altul zi de zi, așa că a trebuit se dizolvăm consorțiul.

A mers însă perfect, când în comuna din jur am căutat și aflat un țăran cu avere, i-am dat instrucțiunile de lipsă, i-am deschis un credit de Cont-Curent, și după îndrumările necesare a început să cumpere și să vândă cereale etc. Nu avea cu cine să se certe și lucrul mergea bine.

Terenul nu e pregătit fiindcă din cooperativele sătești fiecare persoană care conlucra la realizarea ei voieste să tragă foloase materiale momentane. Te pune în uimire declarația unor fruntași: „*Nu fac de pomană nimic*”. Nici acuirarea de membri nu ți-o ajută dacă nu te-ai înțeles cu el în privința onorarului. — Și ce poți să-i promiți când este vorba numai de o încercare...

Dar să nu mai lungim povestea acestor stări dureroase din satele noastre, ei să vedem cum s'ar putea ele îndreptă, cum am putea răspândi lumina, ale căreia raze să încălzească și să cultive inimile cuprinse de buruienile egoismului și a nepăsării.

Prin punerea la îndemâna poporului și a intelectualilor din sate de publicații menite a le cultiva inima, a propaga între ei spiritul adevărat altruist și a arăta foloasele cooperativelor, atât morale, cât și materiale. O publicație excelentă, de natura aceasta, avem în „Biblioteca populară a „Asociațiunii” sub Nr. 15, intitulată „*Comuna Viitorul*”.

Nu se poate inchipui un serviciu mai bun, decât cel ce l-a făcut și-l poate face aceasta broșură mișcării noastre cooperative, ori unde ea a ajuns sau va ajunge a fi citită. Cetind intelectualii noștri de pe sate, preoții și învățătorii și alții „*Comuna Viitorul*” și făcând ocazional cunoscută cuprinsul ei poporului, pregătesc mai bine decât pe ori-ce altă cale terenul pentru cooperative, teren, cum am arătat mai sus, cu cazuri luate din praxă, azi este încă nepregătit sau nu deajuns pregătit la noi Românii.

Un propagator practic al cooperativelor.

Pentru aeroplanul Vlaicu III.

Românii arădani, în frunte cu dl *Sava Raicu*, directorul executiv al „Victoriei” au avut nimerita idee, de a lansa un apel către publicul nostru din Ardeal și Ungaria, în scop de a aduna ofrande pentru un dar național, ce ar fi să se facă aviatorului nostru *Aurel Vlaicu*.

Acest dar național ar constă din o sumă de K 30,000.—, adunat din contribuiri benevole de cel puțin K 20.— de fiecare contribuent, cu care sumă genialul aviator să-și construiască un nou aeroplan, îmbunătățit, pentru a-și putea continua calea triumfală pe terenul aviațiunii.

Listele pentru contribuii se vor distribui în curând din partea comitetului de inițiativă instituit în Arad.

Nu ne îndoim, că publicul nostru românesc se va ști însufleți de frumoasa inițiativă pornită dela Arad, și îndeosebi băncile noastre și cercurile din jurul lor, la cari se contează ca întotdeauna, așa și de astădată în mare măsură, vor grăbi să contribuie cu sume cât mai mari la formarea darului național de K 30,000 — pentru aeroplanul Vlaicu III.

SITUAȚIUNEA AGRICOLĂ.

După raportul agricol cel mai proaspăt al ministerului de agricultură producțiunea grâului din acest an va fi în întreagă țara de 46.002 961, a săcării 13.513,136, a orzului 14.636,557 și a ovăsului 11.603 581 măji metrice, față cu 47.597,088 la grâu, 12.790,358 la săcară, 16.023,647 la orz și 13.013,676 la ovăs din anul trecut.

Aceasta a patra evaluare oficioasă a recoltei a fost așteptată — mai ales în ce privește grâul — cu deosebit interes din partea cercurilor financiare și în special de speculanții de bursă, deoarece după știri particulare se așteaptă o reducere de cel puțin un milion m. metrice la grâu față cu evaluarea anterioară.

După rapoartele oficiale intrate la minister dela diferiții raportori și dela inspectoratele agricole în ultimele 10 zile din Iulie și începutul lui August timpul a fost cu puține excepțiuni uscat și cald. Ploi mai mari au fost în 26 Iulie aproape în întreagă țara, apoi în 30—31 Iulie mai cu seamă în Ardeal. În 5 Aug. în părțile sudice ale țării și în sine în 6—7 August aproape în toate ținuturile mai ridicate din țară, rămânând numai Șesul cel mare lipsit de ploaie.

Seceratul și căratul grâului s'a terminat mai peste tot locul în țară și imblătitul este acum peste tot locul în curgere. Rezultatele imblătitudinii în general confirmă datele prezentate mai în urmă de raportorii agricoli, deși din multe locuri se dau rapoarte destul de schimbate față cu cele din rapoartele de acum două săptămâni. Aceste schimbări sunt de altfel când mai favorabile, când mai puțin favorabile față cu datele cunoscute din rapoartele anterioare. — Astfel rezultatele imblătitudinii sunt mai favorabile, decât cum se așteptau, între altele în comitatele: Csanád, Bácsbodrog etc. iar mai slabe în comitatele: Timiș, Torontál, Coojocna etc. Din teritoriul de circa 6 mil. jug. catastrale, (media 7.60 m. metrice la jugăr), sămănat cu grâu în țara întreagă pe comitatele transilvănene se vine cca 625.932 jug., cari cu 6.95 m. metrice de jugăr socotite ar da cam 4.347,153 m. metrice de grâu față cu 3.569,854 din anul trecut.

Săcara s'a secerat deja peste tot locul și aproape s'a terminat și cu imblătitul ei. Rezultatele sunt mai puțin satisfăcătoare, decât cum se credea. Din mai multe locuri vin știri nefavorabile, chiar și față cu datele stabilite la ultima prețuire oficioasă pe baza imblătirilor de probă. Recolta de paie de săcară este peste tot locul bună. Teritoriul sămănat cu săcară și ajuns la seceriș se evaluează la 1.940,000 jug., cari socotite cu media de 6.96 m. metrice pro jugăr ar da o producțiune totală de săcară de cca 13,513,000 m. metrice, din cari pe Ardeal s'ar veni cam 777,139 față cu 513,888 din anul trecut.

Orzul încă e secerat peste tot locul în țară și imblătitul acum e în curgere. Rezultatele sunt mulțămitoare în ce privește cantitatea, dar calitatea lasă de dorit. Orzul de prima calitate e rar. În comitatele transilvănene orzul sămănat mai din vreme promise recoltă bună, pe când cel de mai târziu e mai slab. S'a secerat orz de pe un teritor de cca 1.851,000 jug., cari cu media de 7.90 m. metrice la jugăr ar face cam 14.636,000 măji metrice. — Din acestea pe Ardeal ar cădea cca 795.329 m. metrice.

Ovăsul — cu excepțiunea părților nordice ale țării și a comitatelor transilvănene — s'a secerat și s'a început deja cu imblătitul. Recolta în general e mijlocie. Recolta de paie va fi destul de abundantă. Din cele cca 1.749 000 jug. cat. sămănate cu ovăs cu media de 6.64 m. stabilită pe baza datelor de până acum, producțiunea totală de ovăs s'ar putea evalua la rotund 11.600,000 măji metrice, la cari Ardealul nostru ar contribui cu cca 1.751,000. m. m.

Porumbul se desvoaltă frumos, deși timpul uscat din urmă l-a împedecat întru câtva în dezvoltare. Dacă nu-i va lipsi de aici înainte umezeala necesară, porumbul promite o recoltă bună.

Cartofii de-asemena au fost ținuti în loc de seceta de la sfârșitul lui Iulie, dar cu toate acestea și și chiar cu toate stricăciunile — pe alocurea destul de însemnate — pricinuite de insecte și peronosporă, recolta de cartofi promite a fi mulțămitoare în general. Mai puțin promit, relativ, comitatele din Ardeal, unde mai ales peronospora a făcut stricăciuni mai mari. Recolta de *rapită* este mai peste tot locul slabă. *Napii de nutreț și de zahar* promit recoltă bună, sau chiar excelentă. Seceta au suportat-o cu destulă ușurință și dacă nu vor duce lipsă de umezeală de aici înainte se vor reculege chiar și acele ținuturi, în cari se mai cunoaște acum încă influința timpului uscat din urmă.

Recolta *nutrețurilor măiestrite* pe Șesul cel mare e aproape terminată; prin alte părți acum se adună diferitele soiuri de nutrețuri cu rezultate diferite, dar în general mai mult bune. *Fânețele* sunt deasemenea după loc și împrejurări, mai frumoase sau mai slăbuțe. La munte încă și acum se mai lucrează la fân. Rezultate bune. La șesuri otava e bunișoară, pe când la deal e mai slăbuță. Pe alocurea s'a început deja

cositul ei. *Pășunile* sunt în cea mai mare parte pleșuve, cu excepțiunea unor ținuturi din Ardeal și din unghiul dintre Murăș și Tisa. *Vilele* au suferit încâtva de ghiată, apoi și de diferitele și cunoscutele lor boale, dar cu toate acestea cele îngrijite bine promet încă totuși recoltă bună. Recolta de *poame* de iarnă promite a fi mijlocie.

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Responsabilitatea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere. Membrii din direcțiunile și din comitetele de supraveghiere ale societăților pe acții, precum se știe, sunt responsabili, în conformitate cu §-ul 189 resp. 196 al legii com. pentru toate pagubele, ce le-au cauzat prin neobservarea legii și a statutelor. Iar privitor la acțiunea de pornit pe temeiul acesta în contra singuraticilor membrii din direcțiune, §-ul 197 al legii comerciale conține dispoziția, că în procesele, ce sunt de intentat pe baza hotărârii adunării generale în contra direcțiunii sau a comitetului de supraveghiere societatea o reprezintă plenipotențiații aleși de adunarea generală. Din această dispoziție a legii nu reese lămurit, dacă autorizarea adunării generale este sau nu necesară și în cazul acela, când procesul de desdaunare se intentează singuraticilor membrii din direcțiune.

Intr'un caz concret senatul cambial al Curiei reg. a enunțat privitor la aceasta chestiune, că direcțiunea se consideră ca autorizată a intentă astfel de procese de desdaunare în contra singuraticilor membrii din direcțiune chiar și fără autorizare specială din partea adunării generale, excepționând cazurile, când între direcțiune și singuraticii membrii subversează colizie de interese în ce privește procesul de intentat.

*

Valoarea imobilelor în bilanț. Trecerea imobilelor în bilanț cu prețul lor de cumpărare și nu cu prețul mai urcat, ce s'ar putea realiza în caz de vânzare, corăspunde dispozițiilor §. 199 al legii comerciale și dovedește soliditatea bilanțului.

(Curia reg. sub Nr. 757/911 v. IV. pt. dela 30 Mai 1912).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 16 August 1912.

Situația *piețelor de bani* s'a înăsprit din nou din prilejul lui ultimo, care a ridicat pretutindenea mari pretensiuni. Cererea continuă a fi intensivă, și banii scumpi și rari. În Berlin discountul privat s'a urcat la $4\frac{1}{2}\%$ și în London cotează $3\frac{1}{8}\%$; singur în Paris banii sunt mai ieftini cotând $2\frac{5}{8}\%$.

În piața internă asemenea a fost un medio puternic și etalonul arată pretutindenea tendință de urcare. Ofertele din străinătate lipsesc aproape total și singurul izvor de credit este „Banca Austro-Ungară”. După medio chiar dacă se va resimți o ameliorare în piața de bani, aceasta va fi numai trecătoare, campania de toamnă fiind începută. Discountul privat a cota pentru cambii vieneze de prima bonitate $4\frac{1}{2}\%$ nominal, cambii budapestane $4\frac{7}{8}\%$, cambii de portofoliu $5\frac{1}{2}$ — $6\frac{1}{8}\%$ și mai bine.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Agricola” societate economică pe acții în Hunedoara, al căreia bilanț l-am publicat în numărul nostru penultim a Implinit cu anul acesta anul al X-lea al existenței sale. Din prilejul acesta direcțiunea a prezentat adunării generale, ce s'a ținut la 11 crt. o dare de seamă mai lungă asupra activității desvoltate de acest institut în cei 10 ani trecuți. Extragem și noi câteva date din aceasta dare de seamă: „Agricola” a funcționat din 1902—1909 deci 7 ani ca însoțire, iar de atunci încoace, deci de 3 ani operează ca societate pe acții, formă, ce a adoptat-o pentru a-și putea lărgi baza de operații.

„Agricola” a început încă în primul an al existenței și ca cea dintâiu bancă la noi să mijlocească și finanțeze negoțul cu bucate de tot soiul și să acoarde împrumuturi pe vite, afaceri, pe cari le cultivă și astăzi cu bun succes, fiind totodată singura întreprindere financiară a noastră, care se ocupă cu industria mărării simple și artificiale, având azi în proprietate resp. legături de afaceri 3 mori mănate cu puterea apei și o moară artificială mănată cu motor de gaz sugativ, precum și 6 magazii de bucate în comitatul Hunedoarii.

Desvoltarea, ce a luat „Agricola” în cursul celor 10 ani trecuți o arată următoarele cifre:

Anul	Capital	Depuneri spre fructificare	Împrumuturi	Bucate
I. 1902/3	K 32,400	K 8,434	K 36,434	K 4,307
V. 1906/7	40,500	102,900	191,509	44,072
X. 1911/2	100,000	806,917	924,671	226,308

și mai are de prezent și Rezerve în sumă de K 23,000 și Fond de pensune K 12,500

Profiturile curate realizate s'au cifrat cu rotund K 1100, 4200, 5400, 6100, 6600, 7000, 10,100, 15,100 și în 1911/2 K 16,000, din cari a împărțit în curs de 10 ani pentru scopuri filantropice respectabila sumă de K 7000. — Reverimentul total al anului ultim a fost de K 18.436,824.

CRONICA.

Pentru victimele inundațiilor au mai intrat la Administrația Revistei noastre dela:

„Cassa de păstrare”, Mercurea K 25.
„Secășana”, Ludoșul mare „ 20.

În Năsăud s'a colectat pentru același scop prin dl Emil Tișca, dela băncile din localitate și cercurile din jurul lor în total suma de K 408 anume dela:

„Mercur” soc. acționară	K 100—
İulian Marțian, director	50—
Emil Tișca, șef-contabil	10—
Liviu Mureșan, medic	5—
Ioan Tomuța, preot, cassar de bancă	5—
Ioan Mărginean, contabil	5—
Clement Grivase, director	5—
Dr. Teofil Tanco, medic	5—
Dr. Tudor Moisil, avocat	5—
Antoni Hangea, inv.	2—
Ion Ghetie, director gimnazial	10—
Martian Samson, pretor pensionat	5—
Alexandru Haliță, vicar	5—
Macedon Ciuta, inv.	2—
Clement Istrate	1—

„Aurora“ soc. de impr. și păstrare	K 100.—
Dr. Paul Tanco, dir. de bancă	„ 10.—
Gavrilă Seridon, profesor	„ 10.—
Petru Tofan, inv.	„ 10.—
Simion Pop, inginer	„ 5.—
Macedon Linul, inv.	„ 5.—
Dora Ulrich	„ 5.—
Dr. Alexiu Davidu adv.	„ 3.—
Emil Fetti, comerciant	„ 5.—
Iosif Mihailașu, propr.	„ 10.—
Jeta Goldschmiedt n. Pop	„ 20.—
Sabina Tomuța	„ 5.—
Gavrilă Fetti	„ 5.—

O aniversare. La 12 crt. s'au împlinit 20 de ani dela publicarea art. de lege XVII, XVIII, XIX, XX și XXI din 1892, prin cari s'a pus bază *regulării valutei*, care precum se știe este opera lui Dr. Alex. Wekerle.

În primii 10 ani, adică în timpul dela 1892—1902, cele două guverne au predat Băncii Austro-Ungare în scop de a retrage din circulație notele de stat, monete de aur în valoare de K 542,656,000, cu care la 1901 banca de emisiune a început *plățile facultative în număr*. De atunci și până la 31 Iuliu a. c. Banca Austro-Ungară a pus în circulație monete de aur în valoare de K 2,259.392,450 din care sumă s'au întors în cassele băncii monete în valoare de K 2,017,342,340, rămânând în circulație până la 1 August a. c. diferite monete în aur în sumă de K 242.050,110.

Sumar.

Inceputul cooperăției la Români. — Cursuri pentru afaceri de asigurare. — Chestiunea cooperativelor sătești. — Pentru aeroplanul A. Vlaicu III. *Situația agricolă*. — *Societăți comerciale și financiare*: „Agricola“, societate economică pe acții în Hunedoara. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Jurisdicțiunea*: Deciziuni curiale: Responsabilitatea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere. — *Cronică*: Pentru victimele inundațiilor, O aniversare.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

membriilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,

directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

„CASSA DE PĂSTRARE“, societate pe acții în

MERCUREA.

AVIZ.

La „Cassa de păstrare“ în Mercurea (Szerdahely, Szeben m.) află aplicare un **practican** cu praxă de bancă.

Condițiunile se comunică în scris celor ce reflectează.

1—2

Direcțiunea.

domnișoară

absolventă a unui curs privat de contabilitate cu praxă de aproape 2½ ani, bine introdusă în toate afacerile de bancă, posedă în scris și vorbire limbele română și maghiară și știe scrie cu mașina, caută aplicare la vre-o bancă, sau la biroul unei firme mai mari.

Adresa o dă redacția acestei reviste.

Depozit românesc

de pian și armoniuri în Sibiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiu, Strada Csnădiei Nr. 7 etajul I.

Următoarele cărți se pot procura dela
Librăria CIURCU, Brașov,
 precum și dela orice librărie.

I. C. PANȚU:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, 8° mare, I—VIII + 213 pag.	Cor. 2—
Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă, scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materialiste, 8° mare, I—VIII + 324 pag.	„ 4—
Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8° mare, 70 pag.	„ 1—
Procent, Promil, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8° mare, I—IX + 160 pag.	„ 3—
Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea terminilor comerciali. Ediția a doua prelucrată și augmentată, 8° mare, I—X + 322 pag.	„ 3-50
Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor curente, 8° mare 28 pag.	„ 0-60
Contabilitatea la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, octav mare 70 pag.	„ 1-20

